

Institut
pro křesťansko-demokratickou
politiku

Zahraniční politika ČLR a Taiwan (Tchaj-wan)

Prof. PhDr. Olga Lomová, CSc.

Katedra sinologie, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

PhDr. Martin Hála, Ph.D.

Katedra sinologie, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Obsah

1	Nová mocenská diplomacie s čínskými rysy a otázka Tchaj-wanu	4
1.1	Si Ťin-pchingovo myšlení pro novou epochu	4
1.2	Nová diplomacie pro novou epochu	5
2	Historické kořeny	6
3	Politický systém, ideologie a výchova a jejich projekce z domova do zahraničí	8
4	Princip „práce na jednotné frontě“	9
5	Nestandardní instituce stranické diplomacie.....	10
5.1	Oddělení mezinárodních styků ÚV KS Číny	11
5.2	Oddělení práce na jednotné frontě.....	11
5.3	Čínský lidový svaz přátelství se zahraničím	12
5.4	Čínský mezinárodní svaz přátelských kontaktů.....	13
5.5	Ústřední komise pro zahraniční věci	13
5.6	Nová regionální sdružení a Nová Hedvábná cesta	13
6	Diplomacie na všech frontách a nerovné podmínky	14
6.1	Mezistranická diplomacie.....	15
6.2	Výměny na regionální úrovni	16
7	Další česká „spolupráce“ na úrovni společností přátelství.....	16
	Závěr: co s tím?	17
	Doporučená literatura k tématu:	19

K dokumentu patří i příloha [Jedna Čína v historických souvislostech – Politika jedné Číny](#).

Institut pro křesťansko-demokratickou politiku na sebe nebere žádnou odpovědnost za fakta či názory vyjádřené v této publikaci. Plná zodpovědnost leží na autorech publikace.

Všechna práva jsou vyhrazena. Není povoleno kopírovat, reprodukovat nebo znovu vydávat obsah této publikace s výjimkou osobní potřeby. Všechny ostatní formy vyžadují povolení vydavatele.

Institut pro křesťansko-demokratickou politiku, z.ú.

2020

---

1 Nová mocenská diplomacie s čínskými rysy a otázka Tchaj-wanu

Hlavní rysy zahraniční politiky ČLR v „nové epoše“ generálního tajemníka Si Ťin-pchinga, se zvláštním přihlédnutím k česko-čínským vztahům

“Náplní iniciativy Pásu a cesty je nejen ekonomický rozvoj, ale také inovativní průzkum ve společné snaze o novou podobu globalizace a lepší globální vládnutí.”

(Sung Tchao, ministr Oddělení mezinárodních styků ÚV KS Číny, projev v panelu věnovaném „veřejné diplomacii a nevládním mezinárodním stykům“ v rámci *Belt and Road Forum for International Cooperation*, Peking – květen 2017).

„Bez sjednocení s Tchaj-wanem nelze naplnit Čínský sen. V zájmu velkého znovuzrození čínského národa (tj. cíl Čínského snu) je třeba uskutečnit úplné sjednocení vlasti.“

(Liou Ťün-čchuan, ředitel odboru komunikace vládní kanceláře pro záležitosti Tchaj-wanu, v Süe-si š'-pao, noviny vydávané Ústřední školou KS Číny, 25. 12. 2017).

1.1 Si Ťin-pchingovo myšlení pro novou epochu

Po svém nástupu do funkce v listopadu 2012 současný generální tajemník KS Číny Si Ťin-pching (Xi Jinping) vyhlásil program „Čínského snu“, který charakterizuje jako „velké znovuzrození čínského národa“; oficiální čínské dokumenty v angličtině hovoří o „omlazení“ (*rejuvenation*). Součástí tohoto programu je cíl zaujmout na mezinárodním poli „postavení, jaké Číně historicky náleží.“ **Cíle Čínského snu se postupně zhmotnily v Si Ťin-pchingově globálním projektu Nové Hedvábné cesty (Pás a cesta, OBOR/BRI a jiné názvy), který dnes zasahuje na všechny kontinenty a stále víc určuje čínskou zahraniční politiku.**

Podstata Si Ťing-pchingovy ideologie, včetně jeho zahraničně-politické doktríny, nabyla po těchto poněkud mlhavých pojmech konkrétnější podoby ke konci jeho prvního funkčního období na 19. sjezdu KS Číny v říjnu 2017. **19. sjezd zanesl do stanov strany jako své teoretické vodítko „Si Ťin-pchingovo myšlení o socialismu s čínskými rysy v nové epoše.“ Jeho „myšlení“ pak bylo zaneseno v březnu 2018 i do státní Ústavy ČLR.** Současně bylo zrušeno dosavadní časové omezení pro předsedu (prezidenta) ČLR na dva po sobě následující mandáty. Si Ťin-pching a jeho „myšlení pro novou epochu“ tak nabylo neotřesitelné pozice v rámci politického systému ČLR.

Si Ťin-pchingovo myšlení, od roku 2018 oficiální doktrína KS Číny i ČLR, se skládá z osmi základních teoretických premis, které rozvíjí čtrnáct základních principů. Šestá a sedmá teoretická premisa praví, že KS Číny (nikoliv ČLR) vybuduje čínskou armádu se špičkovou vojenskou silou pod neochvějným vedením strany, a že „velmocenská diplomacie s čínskými rysy si klade za cíl budovat nový typ mezinárodních vztahů a společenství sdíleného osudu lidstva.“ Osmá premisa deklaruje, že „vedoucí úloha KS Číny je definujícím rysem a nejsilnější stránkou socialismu s čínskými rysy v nové epoše.“

Čtrnáct principů tyto teze v různých obměnách opakuje a přidává „dodržování principu jedné Číny a prosazování národního (znovu)sjednocení“.

Přeloženo ze stranického žargonu, nová éra poskytuje KS Číny a ČLR historickou příležitost, jak posílit svůj vliv v mezinárodním společenství a reorganizovat mezinárodní vztahy podle svých představ. K tomu je zapotřebí naprosté disciplíny a oddanosti vůdci ve straně i společnosti. Prvním úkolem na cestě k novému sinocentrickému řádu je připojení Tchaj-wanu, jež by mělo význam jednak symbolický (završení „Čínského snu“), jednak praktický (prolomení „první ostrovní linie“). Podle neověřených, ale věrohodných zpráv bylo „znovusjednocení“ s ostrovním státem jedním z úkolů, který na sebe Si Ťin-pching vzal výměnou za svolení nejužšího stranického vedení se zrušením časového omezení na výkon nejvyšších stranických a státních funkcí.

1.2 Nová diplomacie pro novou epochu

Od založení ČLR v roce 1949 zahraniční politika a diplomacie této země tradičně slouží především legitimizaci jejího politického systému založeného na absolutním monopolu moci komunistické strany, který se ze své podstaty vymyká z respektovaných norem zavedeného mezinárodního řádu.

V posledních letech se hlavní cíl zahraniční politiky ČLR posunul směrem k prosazování „čínského řešení“ a „čínského modelu“ jako alternativy ke stávajícímu mezinárodnímu pořádku založenému na hodnotách demokracie a lidských práv, transparentnosti a vládě práva.

Projevy generálního tajemníka ÚV KS Číny, názory expertů publikované v čínských stranickém tisku a celá řada konkrétních zahraničně politických iniciativ ČLR dokládá, že čínská strategie usiluje o ovlivňování vlád cizích států a mezinárodních organizací s cílem akceptovat čínský politický systém jako normu hodnou následování a příklad dobré praxe. V tomto smyslu také sílí zahraniční propaganda ČLR ovlivňující širokou veřejnost, počínaje pronikáním do západních médií a do škol a konče hybridními útoky. Čínské stranické dokumenty a diskurz nastolený v čínských médiích (která jsou plně pod kontrolou KS) tyto cíle pojmenovávají otevřeně, západní demokratické země si to však do nedávna nepřipouštěly, přestože čínská diplomacie zaznamenává jeden úspěch za druhým. V poslední době to byla mobilizace 50 států (převážně rozvojových zemí) na půdě OSN k podpoře čínské genocidy v Sin-ťiangy a pošlapávání občanských práv v Hongkongu – zaručených mezinárodní dohodou.

Prosazování svého vlivu mezinárodně ČLR realizuje za pomoci „diplomacie moci nové epochy socialismu s čínskými rysy.“ Jedná se o netradiční formy komunikace a působení v zahraničí, včetně vlivových aktivit a vytváření mechanismů a institucí mimo standardní diplomatickou výměnu.

Nestandardní formy diplomacie představitelům ČLR umožňují obcházet pravidla a závazky dané existujícími mezinárodními smlouvami, které jsou v demokratických zemích pod kontrolou volených orgánů a veřejnosti.

Vyjednávání podle vlastních pravidel a na vlastních platformách ČLR dále dává příležitost pracovat metodami přesvědčování, slibů a vydírání.

Charakteristickým rysem Si Ťin-pchingovy „nové epochy socialismu s čínskými rysy“ je posedlost vědeckým řízením a centralizací rozhodovacích pravomocí v rukou orgánů ústředního výboru Komunistické strany Číny, a především vůdce strany (angl. *core leader*) Si Ťin-pchinga. V souladu s

---

tímto trendem „novou diplomacií“ řídí speciální instituce ústředního výboru Komunistické strany Číny, jejichž rozhodování mezi sebou a s vládními úřady koordinuje speciální skupina v rámci ÚV podřízená přímo Si Ťin-pchingovi.

Ofenzíva „nové“ čínské diplomacie se prosazuje posílením a modernizací metod „práce na jednotné frontě“ známými z historie mezinárodního komunistického hnutí i z dějin ČLR. Realizuje se prostřednictvím „neformálních“ konzultací KS Číny a politických stran ostatních zemí světa a zdánlivě nepolitické „veřejné diplomacie“ a „občanské diplomacie“ (*people-to-people diplomacy*), které navenek vystupují jako „nevládní.“ K prosazení svého pojetí mezinárodního pořádku si ČLR také vytváří nové mezinárodní platformy, kde určuje agendu a stanoví vlastní postupy a hierarchie. Tyto platformy postupně zastřešuje iniciativa [Pás a stezka“ \(BRI\)](#).

Součástí prosazování čínské vlivu globálně je agenda „jedné Číny“, to znamená izolovat Tchaj-wan, prosadit mezinárodní uznání čínské nároku na toto území, a v konečném důsledku usnadnit přičlenění ostrova k ČLR jakýmkoliv prostředky.

Obsedantní fixace na demokratický Tchaj-wan (oficiální název Čínská republika) souvisí především s legitimizací komunistické moci, má však i strategický význam z hlediska rostoucího čínské vlivu jako námořní velmoci.

(K tématu „jedné Číny“ podrobněji viz příloha [Jedna Čína v historických souvislostech - Politika jedné Číny](#)).

V tomto materiálu je Si Ťin-pchingova „nová“ diplomacie představena v historických souvislostech. Podává stručný historický vývoj ČLR a představuje politický systém, vysvětluje princip „jednotné fronty“ jako taktiky „nové diplomacie“ a stručně představuje nejrozšířenější praktiky. Zmíníme také významné návštěvy zapojené do nestandardních forem diplomacie v České republice z doby po „restartu“ česko-čínských vztahů, jejichž přítomnost reprezentuje politický zájem ČLR.

2 Historické kořeny

Pro porozumění problému je třeba brát v potaz okolnosti vzniku ČLR a specifičnost jejího politického systému a ideologie, které zůstávají bez zásadnější změny navzdory částečnému uvolnění tržních mechanismů v ekonomice. A navzdory tomu, že západní svět tento politický systém po pádu železné opony považoval za historicky překonaný a logicky odsouzený k zániku.

ČLR vznikla na základě vítězství komunistických vojsk v občanské válce roku 1949. Nový stát, jehož státní uspořádání bylo založeno na leninském principu uchopení a udržení moci pod vedoucí úlohou strany, podporovaly po jeho vzniku výhradně země „socialistického tábora.“ (Proto může ČLR vyzvedat „tradiční přátelství“ s Českou republikou, respektive bývalým socialistickým Československem). Mezinárodní postavení ČLR dále komplikovala korejská válka (1950–1953), kdy se ČLR a SSSR po boku Severní Koreje pokusily obsadit celý Korejský poloostrov. Následující krvavý konflikt, kdy se na obranu Jižní Koreje postavilo mezinárodní společenství pod hlavičkou OSN, posílil nedůvěru demokratických států k ČLR.

Nejbližšími spojenci ČLR byly zpočátku země „socialistického tábora“ sdružené kolem Sovětského svazu. V době destalinizace ve 2. polovině 50. let, s níž čínské vedení nesouhlasilo, došlo k roztržce mezi ČLR a SSSR. Čína od počátku 60. let nastoupila vlastní cestu socialismu, včetně vlastní zahraniční politiky.

ČLR izolovaná od mezinárodních organizací se snažila získávat podporu v rozvojových zemích, kam v různých dobách s různou intenzitou „vyvážela revoluci.“ Snažila se také prosazovat svůj vliv v hnutí nezúčastněných zemí, ať to bylo v bývalé Jugoslávii, nebo v zemích Asie, Afriky a Latinské Ameriky.

V době mezinárodní izolace ČLR rozvíjela v zahraničí taktiku „jednotné fronty“ s cílem získávat lokální spojence v zemích, které jí nebyly nakloněné (k „jednotné frontě“ viz níže). Vybuďovala institucionální základy pro navazování mezinárodních kontaktů a ovlivňování veřejného mínění v zahraničí mimo regulérní diplomatickou reprezentaci.

S většinou demokratických států ČLR navázala diplomatické styky až poté, co se roku 1971 stala s tichým souhlasem USA členem OSN. Všestranné mezinárodní styky s většinou západních zemí začala ČLR rozvíjet až po zahájení reformy v roce 1979, kdy také došlo k normalizaci styků s USA. (Dále také: [Politika jedné Číny](#)).

Politika „reformy a otevírání se“ byla reakcí na katastrofální důsledky Kulturní revoluce (1966–1976) a krach plánovaného hospodářství sovětského typu. Součástí tohoto procesu byla reflexe příčin hlubokého úpadku, brutálního politického pronásledování a vnitrostátního rozvratu za prvních třicet let lidové republiky. Do nově se otevírající Číny přicházel masivní příliv nových myšlenek a představ o světě na Západě. **Krutá zkušenost země uzavřené pod absolutní mocí komunistické strany vedla od konce 70. let minulého století k diskusím o potřebě politických reform, včetně demokratizace systému, větší transparentnosti a zavedení vlády práva.** Tehdejší diskuse probíhající jak spontánně ve společnosti, tak i uvnitř komunistické strany, lze chápat jako analogii k hledání demokratického socialismu v Československu druhé poloviny 60. let minulého století. **Vyvrcholením hledání cesty k politickému uvolnění byly nakonec masové demonstrace požadující politické reformy na jaře 1989. Tehdy konzervativní křídlo strany povolalo k jejich potlačení armádu, a tím ukončilo „pekingské jaro“ roku 1989.**

Šok z brutálního potlačení mírumilovných demonstrací a bezprostředně následující represe a čistky na čas zastavily politiku reformy a zemi hrozil návrat do minulých dob. Vedení strany se nakonec vrátilo k programu zavádění prvků tržního hospodářství do čínské ekonomiky a v zemi, kde strana držící veškerou moc ztratila zbytky legitimacy, došlo k uzavření nepsané dohody mezi obyvatelstvem a politickou mocí: „vy nás necháte podnikat a zbohatnout a my budeme poslouchat.“ Shodou okolností k tomu došlo v době, kdy po skončení studené války přišla nová vlna globalizace, z níž čínská ekonomika začala těžit bezprecedentním způsobem.

Část zahraničních pozorovatelů poněkud naivně předpokládala, že ekonomické reformy povedou k tomu, že se ČLR automaticky stane otevřenějším státem směřujícím k demokracii a právnímu státu. Toto očekávání se nenaplnilo a ve skutečnosti jsme svědky opačného procesu. Strana nejen upevňuje absolutní kontrolu nad čínskou společností a efektivně potlačuje požadavky společnosti na transparentnost politického systému a jeho zodpovědnost vůči občanům (viz [Charta 08](#) a uvěznění nositele Nobelovy ceny míru Liou Siao-poa), ale také začíná prosazovat svoje normy a hodnoty v

---

---

zahraničí. **Asertivní čínskou zahraniční politiku současnosti lze chápat jako součást trendu, jehož cílem je nahradit demokratický model západní společnosti čínskou formou „řízení státu“ odshora dolů bez aktivní spoluúčasti obyvatelstva.**

3 Politický systém, ideologie a výchova a jejich projekce z domova do zahraničí

Klíčem k pochopení čínské „nové“ diplomacie je podstata politického systému v ČLR. **V zahraničí se někdy čínský politický systém jeví jako těžko pochopitelný a specificky „čínský“ a zapomíná se, že jde o politické uspořádání převzaté původně ze Sovětského svazu a založené na modelu, v němž je veškerá moc v rukou politické strany leninského typu** (hierarchizovaná netransparentní struktura, rozhodování založené na principech „demokratického centralismu“, strana stojí nad zákonem, kontroluje média a veřejné diskuse a trestá každého, kdo se zdá ohrožovat její absolutní autoritu). A nejde jen o výkon moci, ale také o její zdůvodnění vyšším historickým posláním, které ospravedlňuje potlačování individuálních i partikulárně skupinových práv.

Na podstatě tohoto státního zřízení nic nemění skutečnost, že na konci 70. let minulého století začala Komunistická strana Číny realizovat ekonomické reformy, umožnila řízený příliv zahraničních investic, podporovala zavedení tržních principů a její hospodářství se v 90. letech stalo součástí globálních dodavatelských řetězců.

Kontinuitu systému státostrany nejlépe ilustrují „4 základní principy“, které vyhlásil Teng Siao-pching na počátku nové politiky ekonomických reforem v dubnu 1979 a které jsou dnes součástí čínské Ústavy: 1) pokračování v nastoupené socialistické cestě, 2) zachování demokratické diktatury lidu, 3) zachování vedoucí úlohy strany, 4) prosazování myšlenek marxismu-leninismu a Mao Ce-tungova myšlení. Pro úplnost dodejme, že 2., 3. a 4. princip vylučují možnost, že by „socialistická cesta“ v ČLR mohla mít cokoliv společného s principy socialismu, jak se v evropské tradici objevují v sociálnědemokratickém hnutí, hnutí křesťanského socialismu nebo obecně v koncepci sociálního státu. Za Si Ťin-pchingovy éry se čínská „socialistická cesta“ začíná spíše podobat německému národnímu socialismu.

Čínský politický systém se opírá o ideologii marxismu-leninismu a odvolává se k myšlenkám vůdců čínské revoluce a pozdějších generálních tajemníků komunistické strany. V současné podobě se tato ideologie honosí názvem „Si Ťin-pchingovo myšlení o socialismu s čínskými rysy pro novou epochu.“

Vedení komunistické strany považuje za jeden z pilířů své moci „management veřejného mínění.“ Velké úsilí věnuje propagandě a systematické ideově politické výchově obyvatelstva. Ekonomické reformy tento aspekt výkonu moci částečně zastínily, Si Ťin-pching jej však znovu učinil prioritou domácí, ale také zahraniční politiky.

Domácí ideologická výchova a propaganda přerůstají do zahraniční propagandy, jak čínské dokumenty někdy označují snahu „prosadit čínskou *soft-power*“ mezinárodně, „převzít diskurzivní moc“ a „správně vyprávět světu čínský příběh“, tj. umlčet alternativní názory. KS Číny pro šíření svého vlivu v zahraničí vytváří speciální instituce a poskytuje jim značné finanční prostředky. Americký sinolog David

---

Shambaugh v roce 2015 odhadoval, že ČLR na vnější propagandu vydává přibližně 10 miliard dolarů ročně (ve srovnání s americkými zhruba šesti sty šedesáti milióny).

KS Číny k propagandistické práci využívá nejen tradiční postupy, z nichž propaganda „trčí“ na první pohled (viz české vysílání *China Radio International*), ale také metody moderního marketingu, včetně moderních technologií a výrazových prostředků importovaných ze západní populární kultury. Svůj diskurz legitimizuje pronikáním do uznávaných světových médií a vytvářením vlastních, zejména anglickojazyčných médií, které na první pohled nepůsobí jako nástroj propagandy KS Číny, ačkoliv jí podléhají.

4 Princip „práce na jednotné frontě“

V „nové“ diplomacii se uplatňuje princip „jednotné fronty“, který čínští komunisté s úspěchem využili k získání moci před rokem 1949. Jedná se o starou taktiku mezinárodního komunistického hnutí, jejíž podstatou je získávat sympatie a dočasné spojence (Leninovy „užitečné idioty“) v demokratických kruzích a mezi respektovanými osobnostmi společenského a kulturního života, a tímto způsobem si připravit půdu k převzetí moci. Součástí této taktiky je zatajování radikálních cílů. **V podobném duchu vznikla v Československu po druhé světové válce „národní fronta.“**

Čínští komunisté ve 40. letech vytvořili „jednotnou frontu“ s malými demokratickými stranami a za podpory vlivných jednotlivců, kde komunistická strana zaujala vedoucí postavení. Nekomunističtí představitelé v jednotné frontě věřili, že spolupráce bude probíhat v demokratickém duchu a přispěje k poválečné obnově, sociální spravedlnosti a rozkvětu země. Místo toho komunisté po převzetí moci nastolili „demokratickou diktaturu lidu“, své spojence odstavili do „poradních“ funkcí a zbavili je vlivu ve společnosti a některé z nich fyzicky zlikvidovali v kampaních proti kontrarevoluci.

Za Si Ťin-pchinga princip jednotné fronty hraje stále důležitější roli v zahraničněpolitické ofenzivě ČLR. Hlavním nepřítelem, proti kterému se snaží mobilizovat spojence, se staly USA. ČLR uzavírá dočasná pragmatická spojenectví s širokým spektrem zejména rozvojových zemí, avšak podobnými metodami se na svou stranu snaží získat také evropské země, včetně České republiky. Princip jednotné fronty se uplatňuje v „přátelských výměnách“ veřejné diplomacie, v nabídkách „oboustranně výhodné spolupráce“, výzvě k „dialogu“ směřujícímu „ke vzájemnému porozumění“ atd. Ve jménu takové zdánlivě nezávazné a veskrze pozitivní komunikace KS Číny nenápadně buduje vazby, získává sympatie, uzavírá neveřejné dohody a kooptuje potenciálně vlivné osobnosti. To vytváří příznivé podmínky pro ČLR, aby mezinárodně prosazovala vlastní zájmy. Nemusí se vždy jednat o politickou korupci, ale ani té se taktika jednotné fronty nevyhýbá.

V praktické rovině je podstatou „oboustranně výhodných“ a „přátelských“ vztahů v rámci jednotné fronty základní nerovnováha mezi „partnery“ na obou stranách. Na čínské straně stojí zdánlivě obdoba zahraničního partnera, ať už jde o „neziskovou organizaci“, „obchodní komoru“, či nestátní „spolek přátel.“ Ve skutečnosti jsou všechny tyto organizace součástí centrálně organizované, hierarchické byrokracie pod vedením KS Číny, většinou konkrétně pod vedením Oddělení práce na jednotné frontě při ÚV KS Číny. Proti autonomním složkám v decentralizovaném demokratickém

---

systemu stojí pevně organizovaná struktura řízená odshora dolů v centralizovaném systému bez autentické autonomie. Podle toho potom také vypadá průběh a výsledky „vzájemné spolupráce.“

Jako výsledek práce na jednotné frontě lze vysvětlit např. jinak nepochopitelnou absenci České republiky mezi 39 demokratickými státy, které zastoupeny Německem počátkem října 2020 předložily na valném shromáždění OSN Společné prohlášení, v němž vyslovují znepokojení nad hrubým porušováním základních lidských práv a mezinárodního práva v Sin-ťiang a Hongkongu a vyšetřování a nápravu v této věci.

Při budování jednotné fronty pro 21. století ČLR nejde jen o to překonat USA a stát se nejužší mocností světa. Hlavním cílem je přesvědčit mezinárodní společenství, že čínský politický systém nabízí řešení problémů, s nimiž se potýká demokratický Západ, a změnit stávající mezinárodní řád, který se odvíjí od sdíleného respektu k lidským právům, demokratickým institucím a vlády zákona. **Až do nedávna si většina vyspělých západních zemí nepřipouštěla, že by ČLR mohla usilovat o fundamentální změnu mezinárodních pravidel. Teprve v roce 2019 Evropská komise poprvé připustila, že ČLR, jinak též strategický partner EU, je nejen partnerem v dialogu, ale také ekonomickým konkurentem a „systémovým“ politickým rivalem.**

5 Nestandardní instituce stranické diplomacie

V mezinárodních stycích je běžné, že zahraniční politiku má ve své gesci ministerstvo zahraničí, případně v prezidentských systémech má rozhodovací pravomoci také volený prezident. **Leninský politický systém dává rozhodovací pravomoci vedení komunistické strany, která de facto řídí standardní vládní úřady, včetně ministerstva zahraničních věcí.** Významné funkce ve vládě a dalších státních organizacích mohou zastávat pouze členové strany, jejichž rozhodování je podřízeno stranickým směrnicím a stranické disciplíně.

V ČLR byl tento systém dále rozvinut a zdokonalen směrem k vytvoření efektivního systému paralelních institucí, které jsou v rozhodování nadřazené vládě a institucím státní správy. Běžně také nejvyšší funkce ve státních institucích zastává zároveň nejvyšší představitel příslušného stranického orgánu. Nejznámějším příkladem podobného „nošení dvou klobouků“, jak se tato praxe označuje čínsky, je Si Ťin-pching jako prezident a zároveň generální tajemník KS Číny. Z hlediska moci a rozhodování je podstatná funkce generálního tajemníka, prezidenství lze chápat i jako snahu maskovat na mezinárodních fórech pravou povahu čínského politického systému vytvářením falešných formálních paralel k převládajícímu mezinárodnímu úzu. *Čínský prezident se v čínštině označuje příhodnějším titulem „předseda.“ Tak se ostatně tato funkce překládala do angličtiny a západních jazyků až do roku 1982. Teprve tehdy se začal při překladu používat pro zahraniční publikum přijatelnější „prezident.“*

Ve vztahu k zahraniční politice jsou nejdůležitější dvě (ze čtyř) oddělení uvnitř ÚV KS Číny, která mají status „ministerstva“ a v Si Ťin-pchingově „nové diplomacii“ přebírají významnou část iniciativy v prosazování mezinárodních zájmů ČLR. Jedná se o Oddělení mezinárodních styků a Oddělení pro práci na jednotné frontě. Pod ně spadá nepřehledné množství úřadů a agentur podílejících se na různých neformálních diplomatických aktivitách. Obě „oddělení“ svou velikostí odpovídají ministerstvům a

„vedoucí“ oddělení je také v překladu do angličtiny titulován jako „ministr“, i když nestojí v čele orgánu vlády, ale je institucí komunistické strany. Na nejvyšší úrovni zastřešují analogické úřady uvnitř hierarchie podřízených stranických organizací na regionálních úrovních. I ty se zapojují do diplomatických aktivit.

5.1 Oddělení mezinárodních styků ÚV KS Číny

Oddělení mezinárodních styků ÚV KS Číny (*International Department of the Central Committee of the Communist Party of China; Čung-lien-pu*) podle [vlastních webových stránek](#) dostupných i v angličtině realizuje „**nový typ mezistranické diplomacie a spolupráce**“ s cílem „**působit na mezistátní styky, podporovat čínský ekonomický rozvoj a konsolidaci moci KS Číny a přispívat k budování socialismu s čínskými rysy.**“

Od roku 2014 zde nejvyšší funkci „ministra“ oddělení zastává Sung Tchao (*Song Tao*), který dříve pracoval v různých stranických funkcích a v diplomacii a těsně před nástupem do současné funkce působil jako zástupce vedoucího kanceláře Ústřední komise pro zahraniční záležitosti ÚV KS Číny (viz níže), kde se pohyboval v bezprostřední blízkosti nejvyššího vedení strany. Současně působil jako generální tajemník sekretariátu iniciativy 16+1.

Sung Tchao, „ministr“ v čele Oddělení mezinárodních styků ÚV KS Číny, byl minimálně od roku 2013 pravidelným hostem na investičních fórech, která za účasti postupně premiérů Rusnoka a Sobotky, a posléze také pod záštitou prezidenta Zemana v Praze pořádala Smíšená komora česko-čínské vzájemné spolupráce. Investiční fóra se pro českou veřejnost prezentovala jako výhradně záležitost ekonomické výměny. Sung Tchaova přítomnost nicméně dokládá, že čínská strana považovala tato setkání především za politické události úzce spjaté s politickými cíli KS Číny, a tak o investičních fórech také referovala čínská média. Primárně politický účel je také zřejmý z toho, že z těchto „investičních“ fór ani po téměř deseti letech nevzešly žádné skutečně významné ekonomické projekty.

5.2 Oddělení práce na jednotné frontě

Oddělení práce na jednotné frontě (*The United Front Work Department of the CPC; Tchung-čan pu*) je další instituce ÚV KS Číny, která se výrazně prosazuje v „nové“ diplomacii Si Ťin-pchingovy éry. Původně mělo primárně vnitropolitický cíl. Oddělení vzniklo v roce 1938 s cílem shromažďovat a vyhodnocovat informace o potenciálních spojencích mimo komunistické hnutí, kteří by podpořili snahu KS Číny získat moc, navazovat s nimi kontakty a vytvářet si mezi nimi „okruh přátel.“ Součástí práce na jednotné frontě bylo také od počátku šíření pozitivního obrazu o politice KS Číny u široké veřejnosti. (K taktice jednotné fronty viz výše).

Od založení ČLR Oddělení pokračuje a rozšiřuje svoji práci na domácí půdě s úkolem udržovat mocenskou převahu komunistické strany a kontrolu nad potenciálně nezávislými názory a aktivitami ohrožujícími vedoucí úlohu strany. Hlavním vnitropolitickým úkolem Oddělení jednotné fronty je udržovat kontrolu nad všemi organizacemi a jedinci, kteří mohou ovlivňovat veřejné mínění, a v jejich činnosti uplatňovat princip vedoucí úlohy strany.

Tradičními „objekty“ práce na jednotné frontě jsou nekomunistické politické organizace, představitelé velkého businessu, vlivní intelektuálové, představitelé národnostních menšin a náboženských organizací. Novou cílovou skupinou práce na jednotné frontě je tzv. „nová společenská vrstva“

městských profesionálů s vysokoškolským vzděláním, zpravidla zaměstnaných v zahraničních firmách, ale také sportovní celebrity a celebrity showbusinessu.

V zahraniční politice Oddělení jednotné fronty původně působilo především v kruzích etnických Číňanů žijících v různých zemích světa. Mobilizovalo je na základě vlasteneckého citění k podpoře dlouhodobých i okamžitých politických a ekonomických cílů ČLR. Prominentním tématem působení jednotné fronty mezi zahraničními Číňany je „znovusjednocení Tchaj-wanu s vlastní.“ Místní organizace Číňanů žijících v zahraničí, které jsou napojené na orgány jednotné fronty, mohou ve svých zemích působit i nad rámec čínské komunity a získávat přátele a podporu pro ČLR mezi místními vlivnými osobnostmi.

V Si Ťin-pchingově „nové epoše“ dochází k posílení významu Oddělení práce na jednotné frontě. Jeho aktivity se rozšiřují na místní obyvatele nečínského původu, mezi nimiž jsou získáváni „přátelé,“ mj. i prostřednictvím příslibu ekonomických výhod, které nabízí „Centrum pro ekonomickou spolupráci“ (*China Economic Cooperation Center*) při Oddělení práce na jednotné frontě. Existence tohoto centra při vysloveně vlivové organizaci strany ilustruje, jak je v čínském pohledu ekonomická diplomacie podřízená politickým cílům.

Českou republiku po „restartu“ česko-čínských vztahů za premiérů Rusnoka a Sobotky navštívily postupně dvě nejvyšší představitelky Oddělení práce na jednotné frontě. V roce 2015 to byla členka politbyra a vicepremiérka Liou Jen-tung (Liu Yandong), která do roku 2007 byla právě „ministyrií“ tohoto oddělení ÚV. V listopadu 2018 navštívila Prahu její nástupkyně ve funkci Sun Čchun-lan (Sun Chunlan), v té době již také rok v nové funkci členky politbyra a vicepremiérky. Jejeho přijetí u prezidenta Zemana se účastnili osobnosti představující typické cíle práce na jednotné frontě – populární sportovci jako Jaromír Jágr a Pavel Nedvěd. Sun Čchun-lan byla také přítomná u otevření nového [Konfuciova institutu při Vysoké škole finanční a správní](#). Konfuciovy instituty, které mají za cíl ovlivňování veřejného mínění ve prospěch Číny, jsou další důležitou složkou práce na jednotné frontě.

5.3 Čínský lidový svaz přátelství se zahraničím

Mezi četné agentury a organizace, tvářící se jako apolitické, avšak zprostředkovávající práci na jednotné frontě, na prvním místě patří Čínský svaz pro přátelské styky se zahraničím (*Chinese People's Association for Friendship with Foreign Countries; CPAFFC*). Ten bývá označován za veřejnou mezinárodní tvář jednotné fronty. **V programových dokumentech se svaz přátelství hlásí k tomu, že kromě utužování přátelství s lidmi z celého světa a upevňování míru naplňuje program KS Číny, dnes konkrétně pod heslem „budování sdíleného osudu lidstva.“** Stávající předseda Svazu je dlouholetý pracovník čínského ministerstva zahraničních věcí a diplomat. CPAFFC v roli nevládní organizace získala dokonce statut poradního orgánu Sociální a ekonomické rady OSN. Podle čínských zdrojů zde „efektivně šíří povědomí o Číně.“

Ve svém programu se CPAFFC hlásí k tomu, že realizuje „občanskou diplomacii“ (*people-to-people diplomacy*) a podporuje výměny se samosprávami v cílových zemích. V gesci tohoto svazu přátelství jsou „z pověření čínské vlády“ dohody o partnerství měst a krajů.

V České republice se nepřímou spoluprací s CPAFFC hlásí Smíšená česko-čínská komora vzájemné spolupráce, v jejímž čele stojí lobbista Jaroslav Tvrdlík. Čínský název této „komory“ je „společnost

přátelství“ a na CPAFFC, pod kostrbatým překladem „Asociace čínského lidu pro přátelství se zahraničními zeměmi“, odkazují také oficiální [webové stránky komory](#).

5.4 Čínský mezinárodní svaz přátelských kontaktů

Podle zahraničních analytiků Čínský mezinárodní svaz přátelských kontaktů (*The China Association for International Friendly Contact*; CAIFC) vznikl krátce po podepsání dohody o předání Hongkongu Číně jako **platforma čínské armády pro navazování zdánlivě apolitických mezinárodních kontaktů**.

Navenek působí dojmem, že je méně aktivní než CPAFFC. Angažuje se také v regionální výměně a v navazování akademických kontaktů. CAIFC inicioval založení think-tanku *Center for Peace and Development Studies*, který vydává stejnojmenný odborný časopis prosazující čínskou perspektivu globálního uspořádání.

V šanghajské regionální organizaci CAIFC dříve působil Jie Ťien-ming, poradce prezidenta Zemana a „předseda“ záhadné firmy CEFC. Ta nejprve velkoryse nakupovala v České republice firmy a nemovitosti, včetně fotbalového klubu Slavia, ale nakonec se ukázalo, že je nesolventní. Pravda vyšla najevo poté, co byl ředitel neziskového křídla CEFC zatčen v USA, a následně odsouzen za uplácení afrických politiků a vysokých představitelů OSN. Přístup k oběma cílovým skupinám mu umožnila skutečnost, že neziskové křídlo CEFC rovněž získalo status poradního orgánu při Ekonomické a sociální radě OSN (ECOSOC).

5.5 Ústřední komise pro zahraniční věci

Práci obou zmíněných oddělení/ministerstev ÚV KS Číny a různých dalších složek práce na jednotné frontě, jakož i ministerstva zahraničních věcí a dalších složek resortních ministerstev, které se mohou podílet na diplomatických aktivitách, koordinuje „Ústřední komise zahraničních věcí“ (*Central Foreign Affairs Commission*). **Komisi osobně předsedá generální tajemník strany.** Významu, který Si Ťin-pching přikládá prosazování čínského vlivu v zahraničí, odpovídá reorganizace komise a procesů, které řídí, tak aby byla umožněna maximální centralizace zahraničněpolitických rozhodnutí a koordinace diplomatických aktivit přímo z rozhodnutí generálního tajemníka.

5.6 Nová regionální sdružení a Nová Hedvábná cesta

Navenek se ČLR hlásí k multilateralismu a principům všestranně výhodné spolupráce. V praxi nicméně prosazuje netransparentní a těžko předvídatelnou politiku bilaterálních vztahů s cílem různým způsobem si partnery zavázat, zpravidla si je připoutat ekonomicky, a tím je na ní učinit závislými. Běžnou praxí, kterou známe i z ČR, jsou sliby ekonomických výhod, případně hrozby sankcí, pokud partner činí politická rozhodnutí, s nimiž ČLR nesouhlasí. Ekonomické výhody, nebo jen jejich příslib, jsou také zásadní součástí získávání spojenců na půdě OSN, s jejichž pomocí se ČLR postupně snaží měnit mezinárodně uznávané normy.

Součástí čínského globálního projektu je vytváření nových regionálních a globálních sdružení a platforem, jejichž podobu a fungování určuje výhradně Peking. Z hlediska České republiky je nejvíce aktuální příklad sdružení 16 postkomunistických zemí (uvnitř i vně EU) a Číny známé jako [16+1](#) (po připojení Řecka v r. 2019 dnes v podobě 17+1). Tato „platforma“ obchází stávající dohody a regulérní

závazky zúčastněných, a to včetně závazků vůči EU a NATO. **Čínská strana příslibem investic manipuluje politická rozhodnutí jednotlivých zemí, které spojila do tohoto „regionálního sdružení.“**

Sdružení 16+1 se posléze stalo integrální součástí globálního projektu Nové Hedvábné cesty ([dnes Pás a stezka, BRI](#)). Tzv. iniciativa Nové Hedvábné cesty je největším a vskutku globálním projektem, který obchází a postupně eroduje zavedená mezinárodní pravidla a normy. V tomto projektu ČLR nabízí státům světa příslib čínských „investic“ (fakticky půjček od čínských státních bank), společné výstavby infrastruktury a podpory konektivity všeho druhu a rozvoj hospodářské spolupráce s cílem dále prohloubit globalizaci (v jejím čínském pojetí) a přinést prosperitu celému světu. Ekonomické benefity pro země, které se k projektu připojí, jsou nicméně sporné.

V projektu Nové Hedvábné cesty se Čína staví do centra světového ekonomického řádu jako leader procesu globalizace. Ten se snaží usměrnit tak, aby se podřídil čínským představám o uspořádání ekonomických a společenských vztahů, čínskému pojetí práva a obecně čínským zájmům. Hlavní charakteristikou čínského pojetí tzv. globalizace 2.0 je centralizované politické řízení ekonomické spolupráce na úkor pevných norem a zákonů, jimiž se v klasickém pojetí (v ideálním případě) řídí nezávislé, decentralizované subjekty.

[Projekt Nové Hedvábné cesty](#) sám cílí nejen na ekonomické projekty, usiluje také o to propojit všechny oblasti společenského života: vzdělání, kulturu, vědu, média a samozřejmě politiku – a v tomto spojení uplatňovat vliv ČLR. Ústřední myšlenkou je zde opět získávání „přátel“ a sympatizantů v duchu taktiky jednotné fronty a projekt Nové Hedvábné cesty lze chápat jako realizaci snahy sjednotit svět po boku Číny a podle pravidel, jak je určuje KS Číny.

6 Diplomacie na všech frontách a nerovné podmínky

ČLR k diplomacii přistupuje holisticky, tj. neodděluje různé aspekty a cíle diplomacie (kulturní, ekonomické, bilaterální styky a působení v multilaterálních institucích), ale kombinuje je ve společném politickém cíli odvozeném od dlouhodobé strategie KS posilovat svůj vliv globálně. Například ekonomická diplomacie tak cílí nejen na navazování hospodářských kontaktů a dosahování ekonomických cílů, ale zároveň je nástrojem získávání politického vlivu a tomuto cíli je podřízena. Výmluvně to dokládá zřízení Centra pro ekonomickou spolupráci nikoliv při institucích typu ministerstvo průmyslu a obchodu nebo ministerstvo zahraničních věcí, ale při Oddělení práce na jednotné frontě (viz výše). Pod Oddělení práce na jednotné frontě spadají i různé obchodní komory a další nominálně čistě hospodářské subjekty. ÚV KS Číny vydal v říjnu novou směrnici o [posílení práce na jednotné frontě v soukromém sektoru](#), která se dotýká i zahraničních ekonomických subjektů, a [Evropská hospodářská komise v ČLR se proti ní ohradila](#).

Diplomacie Si Ťin-pchingovy nové epochy se zaměřuje na různé druhy „veřejné diplomacie.“ **Zatímco demokratické země neoficiální mezinárodní kontakty chápou jako způsob vzájemného poznávání „zdola“ s cílem překonávat předsudky a nedůvěru a vytvářet atmosféru příznivou pro vzájemné porozumění a otevřenou soutěž myšlenek a názorů, čínská strana udržuje všechny zdánlivě nepolitické či nevládní výměny pod svou kontrolou a činí z nich nástroje svého vlivu.** Využívá přitom strukturální nerovnováhy mezi decentralizovanými systémy a leninským modelem koncentrované

moci, který proti sobě staví skutečně nevládní organizace v otevřených společnostech a stranou a vládou dirigované organizace v ČLR.

V červenci letošního roku (2020) pak při ministerstvu zahraničních věcí ČLR vzniklo [Centrum pro studium Si Ťin-pchingovy teorie mezinárodních vztahů](#). Zaměřuje se na výzkum, vysvětlování a propagaci Si Ťin-pchingovy teorie mezinárodních vztahů v oblastech „základního výzkumu, výzkumu teorií, výzkumu aplikace pro praxi, výzkumu způsobu jeho propagace a tvorby politik na jeho základě.“ Slouží potřebám budování velmocenské zahraniční politiky s čínskými rysy, budování mechanismů, institucí a kapacit v zájmu aktivního přínosu pro diplomacii s čínskými rysy.“ Zahájení činnosti výzkumného centra byl přítomen ministr zahraničí Wang I, který prohlásil, že: „*Generální tajemník Si Ťin-pching ve své jasnozřivosti a moudrosti velkého стратега správně pochopil zákonitosti vývoje společnosti a v úplnosti pochopil směřování mezinárodní situace a směřování naší země v současné historické situaci.*“

6.1 Mezistranická diplomacie

Součástí dnešní čínské neformální diplomacie je navazování spolupráce na úrovni politických stran.

Nejvyšším orgánem řídícím tuto spolupráci je Oddělení mezinárodních styků ÚV KS Číny.

Spolupráce KS Číny se spřátelenými politickými stranami má dlouhou tradici. Od začátku 80. let se cílová skupina mezinárodního oddělení začíná měnit. S tím, jak pokračovaly ekonomické reformy a ČLR začala usilovat o zapojení do mezinárodního obchodu a nejdůležitějších mezinárodních organizací, rozšířilo Mezinárodní oddělení ÚV KS Číny svoji působnost také na hlavní politické strany evropských zemí.

Formální dialog s KS Číny navázali francouzští socialisté, britští konzervativci, stejně jako němečtí křesťanští demokraté a mnozí další, aniž by dostatečně reflektovali, že KS Číny není politická strana ve stejném slova smyslu, jak tuto instituci chápeme v demokratickém zřízení.

Mezistranické výměny s KS Číny usnadňovala nová mezinárodní situace, která nastala po skončení studené války, kdy soupeření ideologií a politických systémů v očích západních politiků nahradila ekonomická spolupráce. Za této situace se nabídka KS Číny spolupracovat na úrovni politických stran, vládních i těch v opozici, zdála být přirozenou formou dialogu směřujícího k pozitivním společným cílům. Za těchto okolností přestaly v očích západních politiků hrát roli ideologické rozdíly. Na straně KS Číny byly ideologické rozdíly navenek účelově potlačeny s cílem získat důvěru a sympatie.

KS Číny prostřednictvím mezistranických kontaktů, které na rozdíl od oficiálních mezivládních jednání nebyly nutně na očích veřejnosti a pod demokratickou kontrolou, získávala nepřímo vliv v mezinárodních vztazích. Spolupráce KS Číny s politickými stranami v zahraničí se stala nástrojem ovlivňování politických rozhodnutí mimo běžná mezivládní jednání. V čínské odborné literatuře je popsáno, jak mezistranické styky byly klíčové pro prolomení sankcí proti ČLR po masakru na náměstí (Brány) Nebeského klidu (*Tchien-an-men*) a vytvořily příznivé podmínky pro čínský hospodářský rozvoj, včetně usnadnění vstupu ČLR do WTO.

Dnes se mezistranická diplomacie stává jedním z pilířů „nové diplomacie.“ ČLR pořádá světová setkání představitelů politických stran, jež mají, slovy čínských oficiálních dokumentů, vést k „institucionalizaci mechanismů mezistranického dialogu“ s cílem „získat porozumění pro ideje KS Číny a ztotožnit se

s nimi.“ Podobná fóra politických stran se konají také na regionální úrovni. **Opět se tu uplatňuje základní systémová nerovnováha: proti politickým stranám na straně otevřených společností nestojí analogicky politická strana v ČLR, nýbrž celá státostrana, disponující veškerými mocenskými pákami jedné ze světových mocností.** Žádné, ani vládnoucí politické strany na Západě nedisponují možnostmi, jaké má k dispozici KS Číny.

Podle dostupných informací se do podobných setkání politických stran zapojuje především KSČM a ČSSD, ale nechybí na nich ani představitelé dalších českých stran, včetně těch nominálně pravicových. Setkání představitelů politických stran za předsednictví KS Číny, jimž čínský tisk věnuje velkou publicitu, čeští politici příliš nezdůrazňují. Příkladem je účast [předsedy ČSSD Jana Hamáčka](#) na setkání představitelů KS Číny a politických stran zemí střední a východní Evropy v červenci 2017 v Bukurešti, odkud do Prahy na jeho pozvání zavítal na dobře utajenou návštěvu 5. nejmocnější muž Politbyra ÚV KS Číny, v jehož gesci byla propaganda, Liou Jün-šan (Liu Yunshan).

Globální a regionální mezistranické dialogy posilují postavení KS Číny jako světového leadera. V bilaterálních jednáních západních politických stran s KS Číny je možné obcházet pro ČLR nepohodlná témata a je zde značný prostor pro politickou korupci. Nabízí se zde také možnost využívat rivalitu politických stran v domácí politice a příležitost podkopávat jednotný postup západních zemí, ať jednotlivě, nebo v rámci EU a transatlantické spolupráce.

6.2 Výměny na regionální úrovni

Součástí čínské ofenzívy na poli „veřejné diplomacie“ je navazování výměn na úrovni místních samospráv, přičemž z čínské strany je zpravidla zatajována politická podstata těchto výměn, a jejich koordinace čínskými stranickými orgány. Do tohoto druhu „veřejné diplomacie“ se zapojují zejména regionální organizace Svazu přátelství. Bilaterální spolupráce měst a regionů se stává součástí Nové Hedvábné cesty pod hlavičkou *people-to-people connectivity* (vzájemného „propojení lidu s lidem“) a hledání cesty k vzájemnému porozumění.

Podobně jako v mezistranických jednáních je zde prostor pro obcházení pravidel a získávání politického kapitálu a pravděpodobně i pro korupční jednání, kterému se čínská strana rozhodně nevyhýbá.

Do oblasti prosazování čínského vlivu na regionální úrovni patří i v tisku hojně probíraná sesterská smlouva mezi Prahou a Pekingem, která se měla stát nástrojem vytlačování Tchaj-wanu z českého veřejného prostoru. Tlak na české partnery v jednáních, aby se výslovně přihlásili k čínské politice vůči Tchaj-wanu a Tibetu, je v těchto výměnách běžnou praxí.

7 Další česká „spolupráce“ na úrovni společností přátelství

Tradiční nástroj čínské neformální diplomacie sloužící k ovlivňování veřejného mínění a prosazování vlivu jsou společnosti přátelství. V případě České republiky se jejich činnost, alespoň pro českou veřejnost, představuje jako ryze obchodní aktivity a družební organizace často splývají s obchodními komorami, jež jsou v čínském systému důležitými nástroji práce na jednotné frontě. Delegation, s nimiž se tyto „obchodní komory“ stýkají, jsou však politického rázu, obvykle s úzkými vazbami na velvyslanectví ČLR v Praze.

Nejnámějším příkladem je Smíšená česko-čínská komora vzájemné spolupráce, jejíž čínský název jednoznačně odkazuje ke „společnosti přátelství“ (*jou-chao sie-chuej*), nikoliv k „hospodářské komoře“ (*šang-chuej*). Pod hlavičkou ekonomické diplomacie komora pořádala „investiční fóra“ na Pražském hradě, kde zprostředkovala významné kontakty pro čínské politiky, včetně příležitosti kooptovat významné představitele českého státu. Případ této komory je specifický v tom, že na české straně posloužila především zájmům české firmy PPF, resp. její divize Home Credit, která je zprostředkovaně zapojená do vedení komory. Politické kontakty navázané přes tuto instituci pomohly PPF v ČLR významně rozšířit svůj business.

Podobných, méně známých, institucí vzniklo v ČR více (a některé mezitím zanikly). Za pozornost v současnosti stojí například [Czech – Slovak – Chinese Chamber](#), v jejímž čele stojí [olomoucký podnikatel Roman Spáčil](#). Mezi [partnery této komory jsou vedle soukromých firem](#) nebo třeba Hospodářské komory ČR také město Olomouc a Olomoucký kraj. Její aktivity mají výrazně politický rozměr v duchu „společnosti přátelství“, prezident „komory“ mj. poskytl rozhovor pro časopis CPAFFC Hlas přátelství (*Voice of Friendship*) a komora je držitelem Ceny za výjimečný přínos pro čínsko-české přátelství.

Charakteristické pro tyto instituce je, že jejich představitelé často nereprezentují významné firmy, ale svoji důležitost zveličují prostřednictvím politických kontaktů. To dokládá právě i případ pana Spáčila, který v současnosti provozuje v Olomouci [centrum čínské medicíny](#).

Závěr: co s tím?

Výše uvedené aktivity „nové diplomacie“ dokládají soustředěnou, institucionalizovanou a koordinovanou snahu šířit vliv a získávat spojence na nejrůznějších úrovních a platformách. Cílem je vytvářet příznivý obraz ČLR a jejího politického systému, navazovat kontakty a jejich prostřednictvím ovlivňovat politická rozhodnutí ČR na bilaterální úrovni a zejména při rozhodování v rámci EU, OSN a dalších mezinárodních organizací. Je zde patrná snaha prostřednictvím „neformální“ diplomacie a „přátelských styků“ izolovat Tchaj-wan nebo získávat podporu pro čínskou represivní politiku v Tibetu a Sin-ťiangy.

Z povahy čínského leninského politického systému vyplývá, že žádná zdánlivě nevládní výměna není apolitická, a obvykle ani „oboustranně výhodná.“ Zároveň je zřejmé, že ČLR je vlivný stát, s nímž je třeba udržovat produktivní styky v řadě důležitých oblastí. V případě vzájemných výměn v rámci veřejné diplomacie má proto smysl navazovat kontakty, ale pouze se znalostí věci a s respektem k několika jednoduchým pravidlům.

1. Vždy ověřovat identitu a afiliaci osob a institucí, které kontakty zprostředkují.
2. Vždy mít na paměti, že „partnerské“ organizace v oficiálních výměnách v posledku podléhají KS Číny jako „vedoucí síle“ v čínském politickém systému, a jsou s vysokou pravděpodobností využívány pro prosazování jejich politických cílů v koordinovaném úsilí zajišťovaném konkrétními byrokratickými strukturami, jako je aparát „práce na jednotné frontě.“

3. Žádat přesné informace o delegaci / o instituci, kterou reprezentuje, a o členech delegace a jejich představitelích. Setkání se má odehrát na stejné úrovni a pokud možno za co nejvíce transparentních podmínek.
4. Před přijetím čínských hostů žádat přesnou informaci, co je jejich cílem, a mít předem připravený program.
5. Žádat vizitky hostů a klidně setrvat v krátkém rozhovoru nad jejich rozklíčováním. Z hlediska čínských partnerů to není nic nezdvořilého.
6. U přijetí je důležité mít vlastního českého tlumočníka / tlumočnici. Jinak se stává, že čínský partner setkání interpretuje podle vlastních představ a zájmů.
7. Mít na paměti, že čínské delegace se snaží navázat kontakty využitelné v budoucnu politicky, ale také shromažďují informace, a to i zdánlivě nedůležité údaje.
8. V rozhovorech je na místě dávat sebevědomě najevo, že Česká republika je moderní, bohatý stát, s demokratickou tradicí a respektem k lidským právům a právnímu řádu. A že má své "základní hodnoty" (*core values*).
9. Nepovažovat za nezdvořilé otevřeně mluvit o tom, že Taiwan / Tchaj-wan je reálně stát nezávislý na Čínské lidové republice a jeho připojení k Číně je na prvním místě záležitostí 24 miliónů obyvatel Taiwanu / Tchaj-wanu. V případě tlaku na izolaci Taiwanu / Tchaj-wanu zdůraznit, že vzájemné vztahy s ostrovní zemí jsou pro ČR produktivní a přínosné, a není tudíž důvod je narušovat.
10. V případě zájmu o spolupráci usilovat o to, aby nebyla podřizována čínským institucím a strukturám vymykajícím se ze standardů bilaterálních styků.
11. Při podpisu jakýchkoliv dokumentů trvat na tom, že v nich nebudou žádná politická prohlášení, která jsou výhradně v gesci ministerstva zahraničních věcí.
12. V případě malé vstřícnosti při přípravě setkání je vždy možné delegaci odmítnout. Buď proto, že je netransparentní, evidentně zbytečná, nebo proto, že právě v Číně dochází k dalšímu nehoráznému postupu v oblasti lidských práv, porušování mezinárodních dohod nebo třeba ministr zahraničí právě vyhrožuje našemu předsedovi Senátu.

Doporučená literatura k tématu:

Bai Tiantian. *“CPC centralizes foreign affairs decision-making power”*, (Global Times, 22. 3. 2018).

Cole, Michael J.. *“[Taiwan and CCP political warfare: A blueprint](#)”*, (Sinopsis, 27. 12. 2019).

Eder, Thomas. *“China’s new foreign policy setup”*, (Merics, 1. 8. 2018).

[European Commission and HR/VP contribution to the European Council EU-China – A strategic outlook](#), 12. 3. 2019.

Hála, Martin. *“Making Foreign Companies Serve China: Outsourcing Propaganda to Local Entities in the Czech Republic”*, (The Jamestown Foundation, 17. 1. 2020).

Hála, Martin. Jichang Lulu. *“[A new Comintern for the New Era: The CCP International Department from Bucharest to Reykjavík](#)”*, (CDT, Sinopsis, 16. 8. 2018).

Hála, Martin. *“[A New Invisible Hand. Authoritarian Corrosive Capital and the Repurposing of Democracy](#)”*, (NED, III 2020).

Hála, Martin. *“Between the European Union and Eurasia: 16+1 and China’s Reenactment of Eastern Europe”*. In: Hsu Szu-chien & J. Michael Cole (eds.), *Insidious Power: How China Undermines Global Democracy*. Manchester, Eastbridge Books and Camphor Press, 2020.

Hála, Martin. China in Xi’s “New Era”: *Forging a New “Eastern Bloc”*. Journal of Democracy, Johns Hopkins University Press. Volume 29, Number 2, April 2018.

Hanson, Fergus Currey, Emilia & Beattie Tracy. *“The Chinese Communist Party's coercive diplomacy”* (ASPI, 1.9 2020).

Groot, Gerry. *“[The CCP’s Grand United Front abroad](#)”* (Sinopsis, 24.9.2019).

Groot, Gerry. Series of articles for [The Jamestown Foundation](#) - *“Understanding the Role of Chambers of Commerce and Industry Associations in United Front Work”*, *“The Rise and Rise of the United Front Work Department under Xi”*, *“United Front Work after the 19th Party Congress.”*

Jichang Lulu. *“[United Nations with Chinese Characteristics: Elite Capture and Discourse Management on a global scale](#)”* (Sinopsis, 25. 6. 2018).

Jichang Lulu. *“[Repurposing democracy: The European Parliament China friendship cluster](#)”* (Sinopsis, 26.11.2019).

Jichang Lulu. Martin, Hála. "[Lost in translation: 'Economic diplomacy' with Chinese characteristics](#)" (Sinopsis, 11. 3. 2019).

Jirouš, Filip, "*Nothing of interest in a small country? Czech-Chinese academic exchange in the age of military-civil fusion*", (Sinopsis, 22. 9. 2019).

Jirouš, Filip. "*The Role of Coopted Diaspora Groups in Czech and European United Front Work*" (Jamestown Foundation, 16. 9. 2020).

Joske, Alex. "[The Central United Front Work Leading Small Group: Institutionalising united front work](#)" (Sinopsis, 23.7.2019).

Klímeš, Ondřej a kol., *Kulturní diplomacie Číny a její regionální variace*. Vydání první. Praha: Academia, 2018.

Mikel, Jakub. "[Olomoucký kraj má tři roky "velvyslanectví" v Číně. O jeho existenci nic neví](#)", (Sinopsis, 11. 7. 2017).

Rolland, Nadège. *China's Eurasian Century? Political and Strategic Implications of the Belt and Road Initiative*, Publishing House: NBR, 2018

Rolland, Nadège. "[Mapping the footprint of Belt and Road influence operations](#)", (Sinopsis, 12. 8. 2019).

Worden, Andréa. "[The CCP at the UN: Redefining development and rights](#)", (Sinopsis, 17. 3. 2019).
